PROTECŢIA INTERNAŢIONALĂ A DREPTURILOR OMULUI ÎN ERA DIGITALĂ

Vlad-George FRICAȚEL

CZU: 341.231.14:004 fricatel.vlad@gmail.com

The protection of human rights in the digital era involves addressing critical issues such as privacy, freedom of expression, and access to information. This complex field requires robust international legislation and cooperation to balance the substantial benefits of digital technologies with their potential risks. Key areas of focus include safeguarding data privacy, combating online censorship, and ensuring global collaboration to effectively uphold human rights in the increasingly digital landscape. The interplay between technology and human rights necessitates ongoing vigilance and adaptive legal frameworks to protect individual freedoms and promote justice worldwide.

Într-o eră marcată de o digitalizare rapidă și profundă, importanța protecției drepturilor omului devine din ce în ce mai evidentă. Tehnologiile digitale au schimbat fundamental modul în care trăim, lucrăm și interacționăm, aducând atât oportunități imense, cât și riscuri considerabile. În acest context, protecția drepturilor fundamentale, cum ar fi *confidențialitatea*, *libertatea de exprimare* și *accesul la informație*, devine esențială pentru a asigura o societate justă și echitabilă. Era digitală constă în folosirea proceselor computerizate și a internetului pentru obținerea unei societăți dezvoltate și dinamice dar din păcate ea aduce și o serie de noi obstacole pentru indivizi. Transformarea digitală are un impact direct pentru implementarea drepturilor fundamentale ale omului, ea contribuie la apariția a noi drepturi ale omului ca un participant în internet și spațiul digital. Rezultatele digitalizării necesita o formulare strânsă și adecvată a mecanismului legal pentru regularea, implementarea și protecția drepturilor omului deja existente cu scopul de a nu periclita dezvoltarea socio-economică oferind implementarea drepturilor omului la nivel constituțional și a libertății oamenilor. În contextul actual, marcat de accelerarea transformărilor digitale, protecția datelor personale și dreptul la viață privată devin preocupări centrale în discuția despre drepturile omului la nivel global. Semnificația transformării digitale a societății și-a atins limitele, atunci când există un impact asupra principiilor reglementării legale, a priorităților, idealurilor și ideilor-cheie ale acesteia, care includ în primul rând drepturile omului[1,p.184-185].

Extinderea utilizării noilor tehnologii digitale și a inteligenței artificiale reprezintă atât provocări, cât și oportunități pentru diverse domenii ale drepturilor omului, dincolo de drepturile digitale tradiționale, cum ar fi intimitatea, protecția datelor și libertatea opiniei și exprimării, incluzând libertatea de întrunire și asociere [2, p.3]. Pe de o parte, aceste tehnologii pot facilita inovații remarcabile în domenii precum

sănătatea și educația, însă, pe de altă parte, ele pot conduce la supraveghere masivă și pierderea controlului individului asupra propriilor date. Aceasta situație a declanșat numeroase dezbateri etice și legale, evidențiind nevoia urgentă de reglementări actualizate care să echilibreze inovația cu respectul pentru drepturile fundamentale ale omului. Pe măsură ce tehnologiile de supraveghere, inclusiv cele de recunoaștere facială, devin tot mai omniprezente, preocupările privind dreptul la viață privată cresc. Guvernele, invocând motive de securitate națională, pot ajunge să erodeze libertățile fundamentale, cum ar fi dreptul la viață privată și libertatea de exprimare, prin măsuri de supraveghere extensivă.

Libertatea de exprimare în mediul online este un subiect de actualitate crucial, având în vedere expansiunea rapidă a tehnologiilor digitale care facilitează schimbul de informații la nivel global. Această libertate este esențială pentru dezvoltarea societăților democratice, permițând individelor să împărtășească idei, să critice guvernele și să participe activ în dezbateri publice. Totuși, acest drept se confruntă cu provocări semnificative, inclusiv cenzura impusă de state sau corporații și problemele de securitate cibernetică, care pot inhiba liberul schimb de informații și opinii dintre indivizi. Cu toate acestea, se sugerează că guvernele din întreaga lume ar trebui să-și asume responsabilitatea lor de a proteja și promova libertatea de exprimare pe internet[3, p. 1-4]. De asemenea, emergența drepturilor digitale, cum ar fi dreptul la deconectare și la anonimat online, reflectă evoluția necesară a legislației pentru a ține pasul cu tehnologia. Aceste drepturi sunt esențiale pentru a asigura că beneficiile tehnologice nu se transformă în riscuri pentru demnitatea și libertatea individuală.

O altă problemă a erei digitale sunt problemele de jurisdicție deoarece cazurile de încălcare a drepturilor omului online sunt complicate din cauza naturii globale a internetului. Este adesea dificil să se determine ce legi se aplică și care autorități sunt competente. Necesitatea unei cooperări internaționale eficiente și a unor cadre juridice clare devine evidentă pentru a rezolva aceste probleme complexe.

În acest peisaj global, se simte o nevoie acută de reglementări internaționale mai coerente, care să abordeze provocările protecției drepturilor omului într-un mod transnațional. Legislația internațională, inclusiv Regulamentul General privind Protecția Datelor (RGPD) al Uniunii Europene[4], a încercat să răspundă la aceste provocări, stabilind standarde pentru consimțământul informat, transparența utilizării datelor și mecanismele de redresare. Totuși, aplicarea și eficacitatea acestor legi variază semnificativ între diferite jurisdicții, ceea ce complică protecția eficientă a datelor la nivel global și problema emergentă de aplicarea extrateritorială a legislației privind protecția datelor.

Pentru a garanta drepturile omului și libertățile fundamentale în mediul online, sunt necesare strategii și mecanisme eficiente de cooperare internațională. Acestea includ tratate bilaterale și multilaterale, parteneriate public-privat și inițiative de colaborare între guverne, organizații non-guvernamentale și sectorul privat. Este vital să se dezvolte politici și practici care să promoveze responsabilitatea și transparența în utilizarea tehnologiilor digitale.

De asemenea trebuie să asigurăm o protecție adecvată a drepturilor omului în era digitală, este necesar să se adopte politici și reglementări care să țină pasul cu evoluțiile tehnologice. Acestea ar trebui să includă măsuri pentru protecția datelor, transparență în procesele algoritmice, responsabilitatea companiilor tehnologice și educația digitală. În plus, este important să se promoveze o cultură a respectării drepturilor omului în toate aspectele dezvoltării tehnologice.

Referințe:

1. Kostyantyn I. Bieliakov, Oleksandr O. Tykhomyrov, Liudmyla V. Radovetska, Oleksii V. Kostenko. *Digital rights in the human rights system,* InterEULawEast : Journal for the international and european law, economics and market integrations, 2023. https://hrcak.srce.hr/file/440551. Accesat 18.07.2024
2. Maina Kiai, Înaltul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, A/HRC/20/27. Accesat 18.07.2024
3. Momen, Md. (2020). Freedom of expression in the Digital Age: Internet Censorship. https://doi.org/10.1007/978-3-319-74336-3_31-1. Accesat 18.07.2024
4. Regulamentul General privind Protecția Datelor (RGPD) al Uniunii Europene. Disponibil la: RGPD. Accesat 18.07.2024